

העלון יוצא לעילוי נשמת מדיאנה נג'מה בת חנינה לבית וזאן ע"ה, ובעלה מיקיץ כצאני בר רחל ע"ה

בית נאמן

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע בשידור ישיר את שיעורו של מרן שליט"א בערוץ קול ברמה או ב'קול נאמן': 079-9-367-367 או ב'קול בית נאמן': 079-9270505

בשעה 20:00

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח" רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב

מוצ"ש פרשת כי תשא, י"ט אדר א' תשע"ט

נושאי השיעור:

א. ארץ ישראל פורחת לבניה. ב. ודע מה שתשיב לאפיקורוס. ג. מרדכי היהודי. ד. יש עומק באגדות חז"ל. ה. ביאור ענין 'קם רבה ושחט את רבי זירא'. ו. לא להוציא דבר רע מהפה. ז. יהודות בפורים גם על נסי מלחמת המפרץ. ח. ברכת "הרב את ריבנו" ביחיד. ט. קריאת המגילה בשכונת "רמות".

ארץ ישראל, כשבניה חוזרים אליה היא פורחת

א. שבוע טוב ומבורך. מורי ורבותי, השבת היתה לנו שבת נפלאה (אמנם בהתחלה לא חשבתי לבוא, אבל בסוף החלטתי לבוא ב"ה). היינו עם הרב שלמה עמאר שליט"א, ועם הנדיבים הנכבדים והיקרים, והיה תענוג מיוחד, ושבת של רוממות הנפש. כל השנה כולה מאז הניתוח שעברתי ל"א (ביום ח"י בניסן תשע"ח) כמעט לא יצאתי מהבית, רק לבית הכנסת ממול או פעם בשבוע לשישיה כמה צעדים (לא צעדים שלי אלא של האוטו...).

היום לראות את ארץ ישראל פורחת ומפותחת, והיא כפורחת עלתה נצה" (בראשית מ' י'), **זו היתה חויה מיוחדת.** הנביאים ניבאו שיגיע הזמן שארץ ישראל תהיה פורחת, ולא רק זה אלא שכל הגוים לא יוכלו להפריח אותה. "והשימותי אני את הארץ ושמומו עליה אויביכם היושבים בה" (ויקרא כ"ו ל"ב), כאשר יבואו האויבים תהיה שממה, "ואתכם אזרה בגוים" (שם פסוק ג"ג). וכאשר יגיע הזמן לא שואלים את הקב"ה איך יעשה את זה, כי כל הדרכים בידיו. אחרי שואה איומה ונוראה לא היה שום סיכוי שתהיה לנו מדינה קטנטונת אפילו של מאה אלף איש, אבל הוא עשה וקיים את זה. והנה הכל מתפתח לאט לאט. כאשר אתם רואים שנלחמים בתורה ובשבת ובכל, זה סימנים טובים מאד, כי כשהחולה עומד להתרפא המחלה מתגברת, עד שיתרפא לגמרי. לכן צריכים לשמוח בזה. אני רואה את השמש כאן, ולא ראיתי שמש כזאת לא בצרפת ולא באמריקה, כי שם היא כהה ומסכנה כאילו צריכה לזרוח על כרחה... "והנה כהה הנגע" (ויקרא י"ג ו'), ואילו כאן השמש זורחת בשמחה ממש. מי שרוצה לנסות שיסע לאמריקה, ויראה את השמש בבוקר שם. וגם יש כאן פרחים וצמחים וכבישים נקיים ומסודרים. אמנם חסר לנו שהרבה מהעם לא מבינים מה זה תורה, אבל יגיע הזמן שייבנו גם את זה.

"ודע מה שתשיב לאפיקורוס"

ב. המשנה (אבות פ"ב מ"ד) אומרת: **"הוי שקוד ללמוד תורה, ודע מה שתשיב לאפיקורוס"**. יש אומרים שהם שני דברים שונים, גם תלמוד תורה וגם תדע מה להשיב לאפיקורוס, כלומר "הוי שקוד ללמוד תורה", אבל עם זאת "דע מה שתשיב לאפיקורוס", שאם יבוא אפיקורוס ויבלבל לך את המוח, תדע לענות לו על זה³. אבל יש אומרים יותר מזה, שכאשר

- חזק וברוך לפייטן היקר רבי רחמים הכהן, הבן של רבי ברכאל, "מורא רבך כמורא שמים" (אבות פ"ד מט"ו), רבך ראשי תיבות רבי ברכאל כהן.
- העורב יש אירוסין של הנכדה שלו, ואמר שהוא מוכרח ללכת ולא יכול היה להיות כאן. והוא ביקש למסור בשמו את זה. לכן אני חייב לתת "כפליים לתושיה" (איוב י"א ו'), חצי שעה שלו וחצי שעה שלי.
- הגמרא (עבודה זרה ד' ע"א) מספרת על חכם גדול רב ספרא, שהיה עני ולא שילם את הארנונה לרומאים שלוש עשרה שנה, שלחו לו מכתבים והודעות ולא עזר כלום. רבי אבהו היה מכובד מאד אצל הרומאים, וכשהיה בא לבית הקיסר היו השפחות שם שרות לו: **"רביא דעמיה ומדברנא דאומתיה בריך מתייק לשלם"**, כלומר: הגדול בעמו, המנהיג של האומה, ברוך הוא לשלם (כתובות י"ז א). וגם היה חכם ויודע לענות לכולם. ואמר להם: רב ספרא תלמיד חכם גדול, ולא כדאי להטיל עליו מיסים. הם היו מכבדים את החכמה,

תהיה שקוד ללמוד תורה תדע מה לענות לאפיקורוס, כי מהתורה עצמה תוכל לענות על השאלות שלו. פעם היה אחד שמידי פעם שומע שטויות (כנראה בטלויזיה) ומביא לי שאלות על זה⁴. ויום אחד שאל אותי: **מי היתה אשתו של קין?** אמרתי לו: **אחותו**, רש"י בסוף פרשת קדושים (ויקרא כ' י"ז) כותב שקין נשא את אחותו. ואם תאמר לי איך נשא את אחותו? לכן הפסוק שם אומר **"חסד הוא"**, שזה חסד שעשה הקב"ה, כי כל בני האדם יצאו מאדם אחד⁵, וא"כ קין שלא היה לו מה לקחת לקח את אחותו. שאל אותי: אבל אדם הראשון לא היה לו בנות כי אם בנים, קין הבל ושת. אמרתי לו: הוא הוליד גם בנות. אנחנו מתווכחים לא הביא כן הביא, מה נעשה לו?! אם נראה לו רש"י הוא לא יודע אפילו לקרוא את זה... אמרתי לילדה שלי: תביאי לי תנ"ך. הביאה לי וקראתי לו: **"ויחי אדם אחרי הולידו את שת שמונה מאות שנה ויולד בנים ובנות"** (בראשית ה' ד'). התפלל: לא יכול להיות שהפרופסור טעה בזה. לקח משקפיים וראה כתוב "ובנות", והבין שאדם הראשון הוליד גם בנות. לכן צריך ללמוד תורה, כי אל"כ

והסכימו למחול לו על שלוש עשרה שנות מיסים. יום אחד פגשו את רב ספרא, ושאלו אותו: כתוב בתרי עשר **"רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה על כן אפקוד עליכם את כל עוונותיכם"** (עמוס ג' ב'), וכי בגלל שה' יודע ואוהב את ישראל מכל משפחות האדמה, לכן יעניש אותם ויפקוד עליהם את כל עוונותם?! איך יכול להיות דבר כזה? (כנראה זה בזמן שהתחילה הנצרות ברומי, אחרי שנקבה נפשם מהאילנות והתחילו ללמוד תנ"ך. אבל היו מעוותים ומפרשים בו פירושים זרים, מה נעשה להם?!). אמר להם: אני לא יודע תשובה לזה. אמרו לו: אנתנו ויתרנו לך על הארנונה שלוש עשרה שנה ואתה לא יודע תשובה?! התחילו ללטלל אותו ברחובות, ואמרו: הרב הזה לא יודע כלום, בטלן, "פראיט"..." הוא מסכן שתק, לא יכול לדבר כלום, מה יעשה?! לפתע רבי אבהו פגש אותם, ואמר להם: אתם לא מתיבישים לעשות ככה לחכם כזה?! אמרו לו: איזה חכם? שאלנו אותו שאליה בנת"ך והוא לא יודע לענות על זה. אמר להם: מה השאלה שלכם? ושאלו אותו הסביר להם במשל לאדם שהלוה גניד אלף דולר לשני אנשים אחד אוהבו ואחד אויבו, אחרי חודש האהוב שלו הביא לו חמישים דולר והוא רשם לו מינוס חמישים, ומידי פעם הביא לו חלק מהחוב, עד שבסוף השנה נשאר לו עשרים דולר, ופרע כל החוב. האויב שלו ג"כ הביא לו חמישים דולר, אבל הוא אמר לו: אני לא מקבל חמישים דולר, אני גורס "פטמה לחצאין פסולה" ולא כשרה... ולא שתביא הכל ביחד או שלא תביא כלום. בסוף השנה דרש ממנו אלף דולר, וכיון שלא היה לו תבע אותו לבית המשפט. **"זו הכוונה "רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה"**, ולכן **"אפקוד עליכם את כל עוונותיכם"**, כל פעם קצת ולא בבת אחת [שלשון "פקידה" משמע מעט מעט, כאדם שפוקד את חבריו לפרקים. רש"י], כי הקב"ה ממתין לישראל ומידי פעם עושה לנו דבר קטן. במשך הגלות עברנו כמה דברים קשים ונוראים, ובסוף עם ישראל נקיים. שאלו הרומאים את רבי אבהו: למה רב ספרא לא יודע את זה? אמר להם: כל היום הוא עוסק בתלמוד ובמשנה ובהלכות, הא גופא קשיא, אימא סיפא, תניא אידך וכדו', ולא עוסק בדברים כאלה. אבל אנחנו כיון שמתווכחים אתכם כל הזמן, אין ברירה וצריכים ללמוד את זה.

- המשפחה שלו עלוש, אני אומר לו "עלוש" בעי"ן והוא אומר לי "אלוש" באל"ף, אמרתי לו: אתה מעיר גאבס ושם זה "עלוש", והוא אומר לי: כתוב בתורה "ויחונן באלוש" (במדבר י"ג י"ג). והתקע על זה. אבל מה הקשר מלשון עלוש ליוחנן באלוש?! אל תבלבל את המוח. אבל שיהיה אלוש... הוא היה עושה לי פיזיותרפיה, ומסכן נפטר.
- אומות העולם היו צוחקים על זה, ואומרים שיש גזעים גזע עליון וגזע תחתון וגזע הנאצים ימ"ש וזכרם. אבל התברר בימינו בלי שום ספק שכל בני האדם בעולם, הגבוה והגמון הרזה והשמן השחור והלבן, כולם יצאו מאדם אחד. התורה אמרה "ויברא אלקים את האדם בצלמו" (בראשית א' כ"ז), נקודה.

עיצוב גרפי: תא"ל 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
17:01	18:14	18:55
17:18	18:15	18:52
17:07	18:14	18:51
17:19	18:16	18:52

להקדשות והנצחות : 052-7130552

תדע רק את הפרק "והאדם ידע את חוה אשתו" (שם פרק ד), והרי לא כתוב שם שהיו לו בנות, אבל בהמשך כתוב זה. וא"כ קין לקח את אחותו לאשה. הרבה פעמים אתה חייב לדעת ולהתכונן לשאלות כאלה.

"טעמו וראו כי טוב ה'"

ג. פעם אחת השופט בעירו של הגאון רבי שלמה קלוגר ע"ה שאל אותו: למה אתם קוברים את הנפטרים ביומם? תחכו קצת (הנוצרים מחכים יום-יומיים עד שהלב יירגע ואח"כ קוברים). ענה לו: כתוב בפסוק "תצא רוחו ישוב לאדמתו ביום ההוא" (תהלים קמ"ד)... וא"כ צריך לחזור לאדמה באותו היום. אמנם למעשה זה לא ככה, כי "ישוב לאדמתו" שם אתנח, ואח"כ "ביום ההוא אבדו עשתונותיו". אבל מותר לענות לגוי ככה. לפי דעתנו התשובה האמיתית לזה, שחכמים קבעו שלא משאירים את הנפטר ליום הבא, אא"כ מלינים אותו לכבודו, למשל המשפחה שלו עומדים להגיע עוד כמה שעות, שאפשר לדחות את זה למחר (ש"ע יו"ד סימן שני"ז ס"א). אבל בדרך כלל קוברים אותו בו ביום, "לא תלין נבלתו על העץ כי קבור תקברנו ביום ההוא" (דברים כ"א כ"ג), אמנם אם רבי שלמה קלוגר היה מביא לו מהפסוק הזה, היה עונה לו שזה בגלל הבושה שהמת תלוי על העץ, אבל במקרה רגיל אפשר להשאיר אותו. ולכן עשה לו פירושים בפסוק. אבל באמת כשאין סיבה לא כדאי לעשות פירושים כאלה, תהיה אמיתי ותהיה ישר. אם חכמים קבעו ככה, אל תשאל אותם שאלות על זה. למה קבעו ליטול ידיים? ככה? אבל צריך לדעת לענות ולהסביר את הדברים האלה, כי כל דבר בתורה מלא חכמה ומלא דעת. המסכנים האלה שנלחמים בתורה, לא מכירים אותה ולא טעמו אותה. הרב עובדיה ע"ה אומר שלא אומרים לילד: תאכל גלידה או שאתן לך מכות, אלא אומרים לו "תטעם את הגלידה", והוא טועם ואומר: איזה יופי, שבתו שזה דבר נוראי. "להגיד בבקר חסדך" (תהלים צ"ב ג'), להגיד אותיות גלידה... טעם אותה ותראה איזה נחת רוח. צריך לעשות ככה.

ראשית חכמה יראת ה'

ד. בדורנו יש רבנים דוקטורים "רב-ד"ר", שעושים מקף ביניהם, ואנשים חושבים שזה טוב מאוד? פעם לפני תשעים שנה הרב קוק ע"ה שלח שני תלמידי חכמים ללמוד מדעים בגרמניה, אחד בשם משה זיידל והשני בשם בנימין מנשה לוין, ואח"כ הם יצאו גם רבנים וגם דוקטורים. הראשון זיידל לא ראיתי מה כתב ולא הגיעו אלי הספרים שלו, אבל השני תלמיד חכם אמיתי, שהוציא "אוצר הגאונים" חמשה עשר כרכים¹⁰, והיה ירא שמים. אבל היום לא שוה המקף הזה, "בנה עלי ויקף ראש ותלאה" (איכה ג' ה'), כי יש רבנים שלומדים "דוקטורט" והם לא ישרים ולא יראי שמים, וחושבים

6. פעם היה זוג שהלך לסמינר, הבעל לא השתכנע ונשאר בדעתו. ואילו אשתו השתכנעה והתחילה לשמור נטילת ידיים ושבט ומה שאפשר. והנה יום אחד נסעו לאיטליה, ויש שם מוזיאון "שעוה" עם כל מיני דמויות עשויות משעוה (פעם אחת ראיתי דבר כזה בתל אביב. זה גדעון האזנר שהעיד במשפט של אייכמן וזה יצחק רבין וכדו'. ואולי באיטליה קוראים למוזיאון בשם אחר). הוא ואשתו נגעו בדמויות האלה. אח"כ הלכו לאכול, אשתו נטלה ידיים והוא לא נטל. אחרי שאכל היה לו זיהום רח"ל ולקחו אותו לבית חולים. אמרו לו: זה בגלל שנגעת לפני כן בשעוה, והתפלל: הרי גם אשתי נגעה בוזה! אבל אשתך עשתה נטילת ידיים, ואילו אתה לא עשית נטילת ידיים. מי שלא עושה נטילת ידיים נעשה עני בדעת ועני בבריאיות. "על נטילת ידיים" ראשי תיבות עני. אמר: אני חשבת שהתשובה והמצוות זה דבר "פאנטי" וישן, אולם מעכשיו אני אטול ידיים.

7. פעם שאלו את יוסף בורג (אם אתם זוכרים אותו) שהיה דתי לאומי: האם אתה דתי יותר או לאומי יותר? אמר להם: אני לא אוהב לא את זה ולא את זה, אני אוהב את המקף שמחבר ביניהם...

8. בזמנו לפני השואה היא היתה נחשבת המדינה הכי משכילה ומדענית. אבל אחרי השואה עפר ואפר. שם היו מקבלים "פרס נובל" יותר מכל המדינות בעולם, וכאשר היתרל ימ"ש שרף כל מי שמזרע היהודים, גרמניה ירדה לשאול, "יירדו חיים שאולה" (במדבר ט"ז). והתברר שכל המקבלים את הפרס היו יהודים שיצאו לתרבות רעה. היום חמשים אחוז ממקבלי פרס נובל, יהודים, בשעה שהיהודים בעולם חמישית אחוז בלבד.

9. פעם כתבתי תרגום "שיר השירים" מהתרגום הרגיל לעברית, ושלח לר' שמואל אשכנזי מירושלים: כל הכבוד, אבל כבר קדמו אותך רבנן, משה זיידל (והוא לא ראה את התרגום שלי). אבל מי אמר שהתרגום שלו יותר טוב משלי? תביא אותו ונעשה השוואה ביניהם.

10. הוא מביא שם כל מה שנכתב בספרות הגאונים על הגמרא דף אחר דף, זה מפרש וזה רבנו חננאל וזה מתשובת רב האי גאון וזה מרב שרירא גאון וזה הרשב"א בשם הגאונים וכדו', ועשה הכל. זו עבודת גמלים, כי לפני ששים שנה לא היה מחשב ולא כלום. הוא עשה עבודה קשה מאוד.

שבשביל להיות ד"ר חייבים לחלוק על הגמרא והנביאים, ולומר על סיפורים שם שהם לא אמיתיים. ויש אנשים כאלה.

וכי חכמי הבבלי בדו דברים מלבם ח'?!

ה. היום יש אחד שלכאורה צדיק ירא שמים (וגם כתב ספר על הרב עובדיה ע"ה וקרא לו "ממרן עד מרן"), שהביאו לי את הספרים שלו על התנאים והאמוראים, ולפעמים כותב שם דברים יפים ומבריקים¹¹. אבל כתב שם גם שטויות, שמה שכתוב בגמרא על ריש לקיש, שבתחילה היה בריון, "ראש השודדים", זה לא נכון, כי בירושלמי שהיו מכירים את ריש לקיש לא כתבו עליו מלה כזאת. והסיפור שהיה רבי יוחנן (זה לא רבן יוחנן אלא רבי יוחנן שהיה מאוחר יותר) שוחה בים וראה אותו ריש לקיש וכו' (בבא מציעא פ"ד ע"א), כל זה לא היו דברים מעולם לדעתו. הסיפור שמכר את עצמו ללוויים שהם אוכלי אדם ואח"כ הרג אותם וניצול (גיטין מ"ז ע"א וע"ש בתוד"ה ר"ל), לא היו דברים מעולם. ככה סובר הד"ר הזה. אבל אם היה יודע שכתוב בירושלמי סיפור שמוכיח שריש לקיש היה כזה, הוא היה שותק. בירושלמי (תרומו"ת פ"ח ה"ד) כתוב: פעם אחת רבי יוחנן בא לבית המדרש והתחיל לומר הלכות, ובדרך כלל ריש לקיש מקשה לו כי היה חריף מאד ורבי יוחנן עונה לו, והנה באותו היום רבי יוחנן אומר הלכה ריש לקיש מקשה והוא לא עונה לו כלום, עוד הלכה אחרת ריש לקיש שואל ורבי יוחנן לא עונה כלום. שאל אותו ריש לקיש: מה קרה, למה אתה לא עונה לי על השאלות? אמר לו: המוח תלוי בלב והלב תלוי בכיס והכיס גבנו לי. שאל אותו: איך גבנו לך? אמר לו: עברתי ברחוב פלוני התנפלו עלי שודדים ולקחו לי את הכסף, אני נותן שיעור ולבי בל עמי, כי אין לי כסף לקנות דברים מהמכולת. אמר לו ריש לקיש: בוא איתי לרחוב ההוא. יצאו מבית המדרש, והלכו לשם. ריש לקיש עשה שריקה אחת, איך אומר הרב עובדיה? "ולשורקה בני אתונו" (בראשית מ"ט י"א)... ופתאום באו כל הלסטים לשם. אמר להם: תחזירו לרבי יוחנן מהר את הכסף. והחזירו לו. אמר לו רבי יוחנן: עכשיו אני רגוע, בוא נחזור ללמוד. וכי לא רואים מהסיפור הזה שריש לקיש היה ראש הלסטים בדורו?! אחרת מה אכפת ללסטים הגנבים האלה? שיגנבו גם אותו. אלא ריש לקיש היה ראש הלסטים וחזר בתשובה, ולכן היתה לו עוד השפעה עליהם¹². אבל הירושלמי לא סיפר בפירוש את כל הפרטים האלה, כי בניו ונכדיו וצאצאיו של ריש לקיש חיו בארץ ישראל, ולא רצו לפגוע בהם

11. למשל על רבי אליעזר בן הורקנוס שבגיל עשרים ושנים שנה היה עם הארץ, ואח"כ מסר עצמו לתורה וכמה ימים היה אוכל עפר בלבד. רבן יוחנן שאל אותו: האם אכלת היום? אמר לו שאכל באכסניה. שלח לשם, ואמרו לו שלא אכל כלום. אמר לו: כשם שהריח של העפר יצא מפך, כך תעלה מעלה ויצא ריח של תורה ותכמה ממך. (פרקי דרבי אליעזר פרק א'). ורבי אליעזר היה בעל זכרון אדיר מיוחד (אבות פ"א מ"ט). יום אחד אביו הורקנוס אמר: אליעזר עזב אותי בזקנתי והלך ללמוד תורה, מה אעשה בו? רצה לנדות אותו מכל נכסיו. וגם האחים שלו אמרו לאביו: תראה מה עשה לך אליעזר. אמר להם: אני הולך לירושלים להדיר אותו שלא יקבל מהירושה פרוטה אחת. רבן יוחנן בן זכאי ידע (איך שהוא) שהורקנוס מגיע לירושלים. עשה מסיבה גדולה עם העשירים שהיו בירושלים כלבא שבוע נקדימון בן גוריון, והושיב גם את הורקנוס שהיה מהערים של ה"פריפריה" (אני אלמד את המלה הזאת לאט לאט...) בין העשירים הגדולים של ירושלים. רבן יוחנן בן זכאי פעם ראשונה פונה לתלמידו רבי אליעזר שיגיד דברי תורה, אמר לו: כל מה שאני יודע זה משלך, הבור שמתמלא ממי גשמים לא יכול להוסיף ממה שאין לו, כי זה מה שיש בלבד. אמר לו רבן יוחנן: אתה לא בור אלא באר נובע, "באר מים חיים". רבי אליעזר לא רצה לדבר. אמר לו רבן יוחנן: אני אלך לחדר השני ותדבר. אחרי שרבן יוחנן הלך, רבי אליעזר קיבל אומץ והתחיל לדרוש הרבה. פתאום רבן יוחנן בן זכאי בא מאחוריו ונישק אותו, ואמר: איזה יופי, אשריכם אברהם יצחק ויעקב שתלמיד חכם כזה יצא מחלציכם. שמע הורקנוס אבא של רבי אליעזר, ואמר: זה הבן שלי! תניד אשרי שכן כזה יצא מחלצי, אני באתי לנדות אותו מהנכסים ועכשיו כל הנכסים שלי יהיו בשבילו בלבד. אמר לו הבן: כמוני כול כל האחים. (פרקי דרבי אליעזר פרק ב'). והד"ר הזה שם נתן בזה טעם כ"כ יפה, שלפעמים ראשי ישיבות מביאים בחור מיוחד ועל ידי זה אנשים תורמים לישיבות. היה לנו גאון כזה הרב משה לוי ע"ה, שידע על התורה כולה בעל פה. פעם נתן שיעור בישיבת חזון עובדיה, ומישהו הקשה לו: הרי בגמרא כתוב אחרת? ענה לו: זו גמרא בסנהדרין דף פלוני והתירוץ כך נכון, מישהו אחר הקשה לו קושיא, ואמר לו: אתה ראית אותה במקום פלוני. נדמהו מאיפה הביא את זה, אבל זה אדם שמסר את עצמו על התורה.

12. וגם בפרקי דרבי אליעזר (פרק מ"א) כתוב שביום שנפטר ריש לקיש נפטרו גם חבריו הלסטים, ובאו למעלה ועשו להם להבדיל כמו מנגלה. הוא לך עין והם לגיהנם. התפללו: הרי היינו איתו ביחד גנבנו וגזלנו ועשינו הכל, ואמרו להם: הוא חזר בתשובה. אמרו: אם ככה אנתנו ג"כ נחזור בתשובה. אמרו להם: מי שעלה לכאן כבר אין חזרה. וא"כ מוכח ג"כ שהסיפור הזה אמיתי (אף כי הוא קטע מאוחר, מזמן האמוראים).

לעילוי נשמת
בחייר ופאל בר כחונה
ל"ע כ"ג חשוון התשנ"ב
תורת תראכי בת שאשיה
ל"ע ה' אדר תשס"ז
ת.נ.צ.ב.ה.

לרפואת
רבקה חיה
בת חנינה
אסנת

לרפואת
יוסף ח' כהן
בן מטעודה

שהסבא שלהם היה ראש הגנבים, ולכן לא כתבו את זה¹³. אבל זאת האמת. **וכי הבבלי ח"ו משקר וחכמים בודים דברים מלבם? חוצפה לומר דבר כזה.** מה הטפשות הזאת? לא יתכן שאדם יכתוב שטויות, ויאמר שהתלמוד בבלי שלנו טופל שקרים על ריש לקיש, אין דבר כזה. כל התלמוד מלא ויכוחים הלכתיים בין רבי יוחנן לריש לקיש, ושלש פעמים הלכה כמו ריש לקיש (במות ל"ו ע"א). מה אתה מבלבל את המחז? אבל איך יכול להיות ד"ר בימינו? עד שיאמר שטויות, שנאמר "וקוץ ודרדר תצמיח לך" (בראשית ג' יח), ד"ר ועוד ד"ר... לא עושים ככה. מי שנכנס לתוך הדוקטורט ואין לו ראת שמים, יש לו בעיה בזה¹⁴.

צריך ללמוד לענות על השאלות האלה

10. כמה דברים שהעולם אינם יודעים לענות עליהם, ולכן צריך ללמוד את זה. זה פירוש המשנה: "הוי שקוד ללמוד תורה", "ודע" מתוך התורה "מה שתשיב לאפיקורוס". הרמב"ם למד כל ספרי האפיקורסים הגוים בדורו, וענה להם ב"אבי אביהם" על הכל. ועד היום יש שאלות שמשתמשים בתשובה של הרמב"ם, על גיל העולם ודברים כאלה¹⁵. אתה צריך ללמוד לענות על זה, שלא יבוא אחד וישגע אותך בשאלות, לכן תלמד לענות להם.

"מרדכי היהודי"

11. למה אני אומר כל זה? כי באוניברסיטת בר אילן אומרים שיש בעיה בסיפור של מגילת אסתר, ומרדכי שהיה מהסנהדרין "מרדכי בלשן" (עזרא ב' ב') שבקי בשבעים לשונות (מגילה י"ג ע"ב) וכ"כ עושים לו כבוד, השם שלו לקוח מאילל בבלי "מורדוך". ואחד שלמד שם (מר אליהו בן-חנוך) אמר לי שהשם "מרדכי" לקוח מזה. אבל לא יתכן כדבר הזה, קודם כל לא בטוח שזה שם האילל של בבלי, כי אנחנו יודעים שיש להם שני איללים "ב" ו"גבו", וכמו שכתוב בישיעה (מ"ו א') "כרע כל קורס גבו", וזה **בל-שאצר**

12. ומצאנו שהתורה לא מספרת דבר שפוגע בבנים או בנכדים של האדם. משה רבנו אומר בפרשת עקב "וידעתם היום כי לא את בניכם אשר לא ידעו ואשר לא ראו את מוסר ה' אלקיכם את גדלו את ידו החזקה וזרועו הנטויה. ואת אותותיו ואת מעשיו אשר עשה בתוך מצרים למען מלך מצרים ולכל ארצו וגו'. **ואשר עשה לדתן ולאבירם בני אליאב בן ראובן,** אשר פצתה הארץ את פיה ותבלעם את בתיהם ואת האלהים ואת כל היקום אשר ברובליהם בקרב כל ישראל" (דברים י"א ב' ו'). **למה הזכיר את דתן ולאבירם את קרח?** והרי הוא היה הראש, פרשת "ויקח קרח" (במדבר ט"ו א'). אלא בגלל שהבנים של קרח נשארו בחיים, "ובני קרח לא מתו" (שם כ"ו י"א), לכן אם משה רבנו היה מזכיר אותם הבנים יגידו שפגע בסבא שלהם (החווה מולבלין רבי יעקב יצחק הלוי, היה אומר באדיש "הייליגער זיידע קרח", כלומר "הסבא הקדוש קרח", כי הוא היה לוי וקרח היה לוי). היו לקרח בנים ונכדים וכל התהלים מלא "לכבד קרח מזמור", וכי צריך לפגוע בו בפני הילדים? לכן משה רבנו לא הזכיר אותו כאן בפני כל ישראל, אלא רק "ואשר עשה לדתן ולאבירם", והזכיר אותו במקום אחר. ועוד דוגמא כזאת, **דוד המלך** אומר בתהלים "למנצח על מות לבן מזמור לדוד" (ט"א), מי זה לבן? **רש"י מביא פירוש שזה נבל הכרמלי,** שעשה צרות לדוד וכאשר נענש דוד אמר "ברוך ה' אשר רב את ריב מרפתי מיד מלך" (שם כ"ה י"ט). **למה לא אמר על מות נבל?** כי אשתו אביגיל נישאה לדוד, ואם תשמע שדוד עושה שיר על בעלה שנהרגה זה יכאב לה, ולכן עשה ברמז "על מות לבן". (ועיי' בספר אמת קנה על התהלים שם). **אותו דבר בירושלמי, כיון שריש לקיש היה שם ויש לו בנים ונכדים לכן לא סיפר בפירוש,** אלא רומז לך במקום אחד שזה נכון. ואילו הבבלי מספר את הכל.

14. כשאני אומר דברים כאלה אומרים שאני קורא בספריהם, אבל אני קיבלתי ספר שהמחבר ידוע כירא שמים (והוא גם כתב ספר על הגר"ע יוסף, ונתן לו הסכמה על זה), והוא כותב שטויות מה נעשה לו?!

15. למשל אריסטו אומר שהעולם לא יכול להירא ע"י כח עליון מעל הטבע, כי יש טבע והכל הולך בדרך הזאת. הרמב"ם (מורה נבוכים ח"ב פרק י"ז) עונה לו, ומביא לו דוגמא על זה: פעם היו אנשים בתוך אוניה, ויהי טער גדול בים והאניה חישבה להישבר" (ינה א"ד), והיו שם זוג אדם אחד ואשתו שמצאו חתיכת קרש ושטו עד שהגיעו לחוף. (הרב וואזנר ע"ה קרה לו, ובנסי נסים ממש ברח הוא ואשתו והגיעו לכאן, וכתב ספרים ועשה ישיבות). האשה הייתה בהריון, ואחרי חודש-חודשיים ילדה בן ונפטרה, כי זה במדבר ואין אנטיבייטיקה ואין כלום ולא יכלה לעמוד בזה. (זה כמו הסיפור של רובינזון קרוזו, אתם לא מכירים אותו אבל פעם קראתי תמצית של התמצית שלו). האבא התחיל לגדל את הבן, וכשגדל התחיל לחשוב קצת אבל הכל בודד ואין כלום שם. יום אחד אמר לאביו: אבא, מאיפה באתי? מן האויר? אמר לו: היית בבטן אמא שלך תשעה חודשים ואח"כ נולדת לעולם, והיא הלכה למנוחות ועזבה אותך לשמחות, כי אני שמח בך. התפלא הבן: איך יכול להיות דבר כזה? הרי אני לוקח ציפור קטנה ומניס לתוך הפר של הא תמות תוך כמה רגעים מחוסר אויר, ואין היית בבטן אשה תשעה חודשים ולא מתי שם בלי אויר? אמר לו אביו: זו עובדה. אמר לו: אני לא ראתי עובדה כזאת, ואני לא מאמין לזה. הם מתווכחים ביניהם, עד שאמר לו אביו: אני לא יכול להתווכח איתך, אבל יום אחד תיווכח שאני צודק. והנה יום אחד ראו אוניה, והשו סימנים "SOS" ופירושו שהם בצער גדול. באו והצילו אותם ובאו לעולם שכולו ישוב. והבן ראה כשהאשה מעוברת התינוק נמצא בבטנה תשעה חודשים בלי אויר, כי הקב"ה מסדר לו אויר דרך אמו ואין שאלות כאלה. אומר הרמב"ם: **אנחנו מתווכחים מצד הטבע, אבל יש דבר שלמעלה מן הטבע, כי בבריאת העולם הדברים היו למעלה מהז.**

ונבו-כדנצר. אבל לא ידוע על מורדוך, ואולי זה אליל קטן יותר ומזה בא השם אויל מרודך. אבל היתכן שמרדכי נקרא על שם אליל? "מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני" (אסתר ב' ה'), שהיה מזרעו של שאול המלך (עיי' בתרגום שני על אסתר ב' ה'). וגם חכמים (פרקי דרבי אליעזר פרק נ') אמרו שהיה ראש הסנהדרין. ומה הקשר לאילל של בבלי? וגם בזמן חרבן בית ראשון היה מתח גדול בין בבלי לארץ ישראל, ואיך אדם יקרא את בנו על שם אליל בבלי? והרי זה כמו שאדם יקרא לבן שלו בארץ ישראל על שם "היטלר"¹⁶. ולא עוד אלא שמרדכי הזה יהיה אח"כ ראש הסנהדרין ויעלה לארץ ישראל, "אשר באו עם זרובבל" (עזרא ב' ב'), מרדכי בלשן ועזרא ונחמיה וכו', איך יתכן כדבר הזה?!

"מרדכי מן התורה"

17. דבר שני, הגמרא כבר שאלה את זה. הגמרא (חולין קל"ט ע"ב) שואלת **"מרדכי מן התורה מניין?"**, מה השאלה הזאת? אולי נשאל גם אחשוורוש מן התורה מניין וכדו' (אבל אין לנו פסוק בשבילו...). אלא לאפוקי שלא תגיד "מרדכי" זה שם של אליל בבבל, לכן הגמרא אומרת שזה שם מן התורה, ועונה: שנאמר "ואתה קח לך בשמים ראש מר-דרור חמש מאות" (שמות ל"ג ג'). זה הפרשה של מר-דרור זה "מירא דכיא", והמלה "מר" זה בושם מיוחד נקי שאין בו טעם תערובת, וכמו שאומרים בערבית "מוסק". (פעם רבי דוד ברדא ז"ל סיפר לי שהיתה לו בת בשם "מוריה", וכשלא הרגישה טוב לקח אותה לרופא ערבי בתנוס, ולא היו יודעים שהרופא יודע עברית. אמר לו הרופא: שמה "מוסקייה". שאל אותו: מה זה מוסקייה? אמר לו: מוריה בערבית, כי "מור" זה מוסק. ולא האמין שערבי בתנוס יודע עברית יותר מכמה אנשים)¹⁷. ומזה בא השם "מרדכי". לכן כוונת הגמרא שלא תגיד שמרדכי זה שם של אליל, אלא השם הזה בא מארמית.

אסתר והמן מן התורה מניין?

18. אותו דבר השאלה הבאה בגמרא: **אסתר מן התורה מניין?** שנאמר "ואנכי אסתר אסתר פני" (דברים ל"א י"ח). למה הגמרא שאלה את זה? כי "אסתר" זה שם של כוכב נוגה בשפות אחרות. הגמרא (מגילה י"ג ע"א) אומרת "אסתר", ורש"י כותב שזה כוכב. ובצרפתית כותבים ככה: "ESTER". וא"כ השם הזה בא מהגוים. לכן הגמרא מביאה את הפסוק "ואנכי אסתר אסתר פני", לומר שהשם הזה מקורו מן התורה, כי הנס של פורים לא היה ניכר ומעל הטבע, ושלא יבוא אחד ויאמר שזה רק מקרה, שאחשוורוש השתגע ודן את אשתו הראשונה למוות, ופתאום מכל הבנות שם מצא רק אחת יהודיה (שלא ידע שהיא כזאת), וקרא לה "אסתר" שזה שם לועזי. אבל באמת זה שם עברי, מלשון "אסתר פני", כי בכל המגילה לא הוזכר שם הקב"ה. ואח"כ השאלה הבאה בגמרא שם: **"המן מן התורה מניין?"**, כלומר איפה רמזו בתורה שהמן ייתלה על העץ, ועונה: שנאמר "המן העץ אשר צויתך לבלתי אכול ממנו אכלת" (בראשית ג' י"א). מה חטאו ישראל בימי אחשוורוש? שאכלו מהסעודה שלו נבילות וטריפות ויין נסך וכו' (עיי' מדרש שה"ש ד' ח'). וע"ע במגילה י"ב ע"א). **לכן "המן העץ" כלומר המן נתלה על העץ, מדוע? "אשר צויתך לבלתי אכול ממנו אכלת"**, כלומר אמרתי לכם שלא לאכול מהאוכל של הגוים ועברתם על זה. כל דבר שתראה מוזר תדע שיש לו מקור בתורה. זו כוונת הגמרא.

16. פעם קראתי שיש שלושה שמות שע"פ החוק אסור לקרוא בהם: שם אחד "אלקים", כי היום יש משוגעים שקוראים בכל השמות ממרוד וגולית וארפכשד... לכן אמרו שאסור לקרוא בשם הזה, כי אם יקרה משהו לבן ח"ו יאמרו אלקים חולה ואלקים הלך וכדו', מה הטירוף הזה? ושם שני "היטלר". ושכחת את השם השלישי, אולי ערפאת...

17. **רבי דוד ברדא** היה משורר גדול, ולימד אותנו דקדוק בגיל שמונה בתנוס. הלימוד שלו נכנס בראש כמו מסמר עד שאי אפשר לשכוח אותו, ואני זוכר את השיעור הראשון שלו. רביד לימד אותנו דקדוק דגש ורפה והכל, שהיום אנשים לא יודעים כלום ועושים דגש ורפה כרצונם, "ייעשו בשוניהם כרצונם" (אסתר ט' ה)... פעם בחודש אלול (שנת תשל"ב) הביאו פייטן אחד מטעם המועצה הדתית בבני ברק, שקראו לו צבי גרנטוב (הה שם מוזר ולכן אני זוכר אותו), פתאום שר: "שווימר נפשות חסידיו..." מה אתה מדבר? "שומר נפשות חסידיו", בסדר... אח"כ אמר "שמחו צדיקים בה' והודו לזכר קדשו", מה קרה לך? כשיש דגש אתה זורק אותו וכשאין דגש אתה מציץ מן האויר? מה השגונון הזה? אבל הם לא יודעים כלום. אומרים "לכה דודי לקראת קלה" בלי דגש, ואילו "אל תעש עמנו כלה" בדגש, אבל מה אכפת לך שיהיה לך כלה?... הם לא יודעים כלום. **מי אמר שהדגש זה דבר אמיתי? משה רבנו.** כשאני אומר את זה אומרים: הרב מאזוז סתם מבלבל את המח ומשגע פילים... אבל אני לא משגע פילים, כי זה כתוב בפרשה של היום: "אין קול ענות גבורה ואין קול ענות חלושה, קול ענות אנכי שומע" (שמות ל"ב י"ח). אם אין קול ענות גבורה ואין קול ענות חלושה א"כ איזה ענות אתה שומע? אלא מוכרח "ענות" בדגש, וכמו שרש"י מסביר שם דברים שמענים נפש שומעיהם. אין ברירה וחייבים כל החנינים והפייטנים ללמוד את זה.

בית ההוראה כסא רחמים
בנשיאות מרן רה"ר רבנו מאיר מאזוז שליט"א
מנהל ארץ ישראל
02-5353-383
פניות
ברשות
אוליא
בית ההוראה
www.bitar.org.il
052-5353-383

לפעמים אגדות חז"ל נאמרו ברמז בלבד

אנשים חושבים שכל אגדות חז"ל כפשוטם, אבל לפעמים שאין ברירה והאגדות נאמרו ברמז בלבד. למשל הגמרא (בכורות נ"ז ע"ב) אומרת: "העיד רבי ישמעאל בן סתריאל, פעם אחת נפלה ביצת בר יוכני וטיבעה ששים כרכים". ביצה של סוג עוף גדול הטביעה ששים כרכים. אבל כמה תוכל להיות גדולה הביצה הזאת? "ביצה כפולה ומכופלת למקום עלינו..." איך יכול להיות שששים ערים טבעו בביצה אחת? לכן רבי יוסף חיים ע"ה (אמרי בינה פרק א' וכן יהודיע בבכורות שם) כותב שכל זה סודות ולא כפשוטו, ולכן כתוב "העיד רבי ישמעאל בן סתריאל", כי השם הזה לא מופיע בשום מקום אלא רק בגמרא שם, והמלה "סתריאל" זה **סתרים של הקב"ה**, כי כל זה נאמר ברמז בלבד. פעם בגיל שמונה היינו ב"מאוסה" בקיץ (זו עיר קייט בתנוס שהולכים לנפוש שם)¹⁸, "בחרבונני קיץ סלה" (תהלים ל"ב ד'), ואני זוכר שהייתי ליד החלון שם, ואבא ע"ה סיפר לי סיפור על רבי שמואל הנגיד¹⁹, שפעם המלך אמר לו: למה היהודים יש דברים מוזרים, כי יש אגדות בגמרא לא מובנות, כמו האגדה הזאת של ביצת בר יוכני שהטביעה ששים כרכים. רבי שמואל ענה לו: אתן לך דוגמא לזה, אם אני הולך להילחם במדינה מסויימת, מי מחליט על זה? אמר לו: השרים באים ודנים אם כדאי להילחם עם הברברים האלה. שאל אותם: וכי השרים יכולים להחליט על זה?! אמר לו: הם מביאים אלי כל הדברים ואני קורא הכל, וחותרם על זה. שאל אותם: כמה טיפות דיו אתה צריך בשביל לחתום? אמר לו: טיפה אחת בלבד. אמר לו: אם אח"כ יפורסם בעיתון "טיפה אחת של דיו הטביעה מדינה שלימה" תבין את זה? אמר לו: בדור שלנו מבינים את זה, אבל בדור הבא כבר לא יבינו איך יכול להיות דבר כזה. אבל באמת טיפה אחת של דיו בחתימה של המלך עשתה את זה. זו כוונת הגמרא כאן, כי יש אגדות שחייבים להבין אותם שלא כפשוטם. בגמרא (בבא בתרא ע"ג ע"ד וע"ה) יש אגדות של רבה בר בר חנה שמלאים דברים של גוזמאות, כמו צפרדע אחת שהיתה בגודל ששים בתים (שם ע"ג ע"ב), וכי זה כפשוטו?! הריטב"א (נדפס בסוף המסכת שם) כותב שיש דברים שאפשר להבין כפשוטם, ויש דברים שחייבים לפרש אותם נגד הפשט שלהם. (וע"ע בספר קובץ מאמרים עמ' ר').

האם רבה שחט את רבי זירא?

יא. בגמרא (מגילה ז' ע"ב) יש סיפור כזה, רבה ורבי זירא שכל הזמן לומדים ביחד ומתווכחים ביניהם, עשו סעודה של פורים ביחד והשתכרו, **קם רבה ושחט את רבי זירא**, ובבוקר קם וראה אותו שחוט. "בעא רבה רחמי עליה ואחיה", עמד והתפלל עליו והחיה אותו. הסיפור הזה ידוע בגמרא, ומתורגם לאנגלית ולכל השפות בעולם. לפני מאה שנה באו האנטישמים ואמרו: תראו את החכמים שלכם, רוצחים אחד את השני, איך רבה שחט את החבר שלו רבי זירא?²⁰ לכן יש כאלה שאמרו שהסיפור הזה דרך משל

18. היתה שם עיר אחרת "חלק אלוואד" שכל התוניסאים הולכים לשם, ואבא ע"ה היה אומר שיש שם פריצות ואסור ללכת לשם. אבל בעיר "מאוסה" זה צנוע יותר. המלך של תונס "הב"י" (הוא היה פעם המלך ואולי אתם לא זוכרים אותו. פעם היתה שם מלוכה במשך דורות מלך אחר מלך, אבל בשנת 1955 למיניום הוא ירד ובא "בורגיבה" שהפך את תוניסיה לרפובליקה) היה נופש במאוסה, ולכן היה שם קצת נורא, פעם אחת הרב פניסון הלך לטבול שם בבוקר בעלות השחר, וטובלים לגמרי בלי בגדים, אבל ראה אותו אחד ממשפחת הב"י וגער בו: אך אתה עושה דבר כזה? אמר לו: זו טבילה. אמר לו: אין טבילה כזאת. המקום הזה היה צנוע יותר. אנתנו היינו שם בגיל שמונה, ובגיל תשע כבר לא הלכנו יותר לים ולא לעיר אחת.

19. זה האחד מחכמי ספרד הקדמונים עוד לפני הרמב"ם, ולפני אלף שנה הוא היה בן שלושים שנה. הוא היה תלמיד חכם גדול, וכתב ספרים בהלכה "הלכתא גברותא", והרמב"ם מזכיר אותו. הוא גם היה גנרל של המלך, והיחיד בכל ההסטוריה שלנו בגלות שהיה מצביא של המלך. והיה גם משורר והיו בו כל המעלות שבעולם. בזמנו הערבים היו אומרים: ה' נתן לו את הכל, חוץ מדבר אחד האמונה במוחמד", לא נתן לו את זה מסכן... הם היו מוכנים לעשות תהום שהוא יהיה מוסלמי. רבי שמואל פעמיים נלחם ופעמיים ניצח, וכתב שיריים נפלאים מתוקים מדבש: "אלוה עוז ואל קנוא ונורא, מְרוּמָם אֶתְ עַל כִּל שִׁיר וְשִׁירָה. לַמַּעַן כִּי פַעֲלֵךְ מְרוּמִים, וְיוֹם תִּגְאֵל גְּאוּלְתְּךָ בְּהִירָה וְכוּ', וְהוֹטְבָה אֲשֶׁר לִי אֶל עֲשִׂיתָ, עַלִּי כֹל טוֹב שִׁמְעִיתָיו יִתִּירָה. וְאוֹמֵר לִי בְּיוֹם צָרָה תִּבְּי עֵד, עֵבֹר זַעַם עֲנִיתָיו צוֹר לְצָרָה". כלומר הקב"ה עוזר לנו בצרות. וכ"כ מתוקה השירה שלו, עם משקל וחרוז והכל.

20. החתם סופר (א"ח סימן קצ"ו) מסביר את זה, לפי מה שאומרת הגמרא (שבת קנ"ג קנ"ו ע"א) שרבה נולד במזל מאדים (שנקרא בצרפתית "מרס"), שהוא כוכב אדום יותר מכל כוכבי הלכת, ומי שנולד בשעה של הכוכב הזה יהיה או שוחט או מוהל או רוצח (ואפשר לחשב את השעה הזאת בדיוק). רבה מקשה שם: אני נולדתי במזל מאדים ואני לא שוחט לא מוהל

בלבד, ולא שחט אלא משך לו את החכמה, וכל מיני פירושים אחרים. והאדמו"ר מליובאוויטש גם כתב מעין זה. אבל הרב חיד"א מבין שזה כפשוטו, איך אני יודע? כי בספרו ברכי יוסף (אבן העזר סימן י"ז סק"א) שואל שאלה מעניינת בזה, כאשר למחרת רבה התפלל על רבי זירא והחיה אותו, הרי אשתו של רבי זירא היתה אלמנה, וא"כ למחרת צריכה קידושין מחדש, לתת לה טבעת ולומר "הרי את מקודשת לי בטבעת זו כדת משה וישראל". ועשה פלפול ממקורות וספרים על זה. וא"כ הרב חיד"א מבין את זה כפשוטו. (וע"ע בחוברת אור תורה אייר תשע"ב סימן צ"ה אות ה', ובעלון מס' 3). ומה נענה לאנטישמים על זה? יש לי תשובה פשוטה מאד. מה נפשך, האם אתם מאמינים לסיפור הזה כפשוטו או לא? אם אתם מאמינים כפשוטו, איך אתם שואלים איך עושה דבר כזה? אני שואל אתכם איך למחרת אדם כזה יכול להחיות מת? האם יש לכם משהו כזה בכל ההסטוריה שאדם נהרג והרוצח מחייה אותו שוב ע"י תפלה? אין דבר כזה. וא"כ זה אדם מיוחד שלא שואלים עליו שאלות. ואם אתם אומרים שזה לא כפשוטו, א"כ אין שאלה מעיקרא כי הוא לא שחט אותו, ואולי הוציא לו טיפת דם בלבד. לא צריך לעשות מכל דבר קושיא, וצריך ללמוד איך לענות על זה, כי יש תשובות יפות ואדם חייב ללמוד אותם. מי שסוגר את עצמו זה לא יפה, כי זה כמו בת היענה שטומנת את הראש, בחול כדי שלא יראהו הצייידים שרוצים לצוד אותה, לכן תרים את הראש, מנחל בדרך ישתה על כן ירים ראש" (תהלים ק"ז).

לא להוציא מלה רעה מהפה בכלל

יב. היום קראנו בתורה: "ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת" (שמות ל"ב ל"ב). איך משה רבנו אומר "מחני נא"? הרי כתוב (ברכות י"ט ע"א) שאסור לאדם לפתוח פה לטשן. והשבוע ראיתי שהספורנו²¹ שם מפרש "מחני נא" לא הכוונה שתמחק אותי מספר החיים, אלא שתמחה את הזכויות שיש לי ותעביר אותם אליהם, כלומר הם עשו חטא העגל ואני עשיתי מצוות, אז תמחק את המצוות שלי מספרך ותעביר אותם אליהם לכפר על עוון העגל. זה מתוק מדבש. לכן אדם צריך לזהר תמיד שלא להוציא מלה רעה מהפה. המלבי"ם (בראשית כ"ב ה') כותב על הפסוק שם "ונשתחתה ונשובה אליכם", למה אברהם אבינו אומר "ונשובה"? הרי הוא הולך לשחוט את יצחק וצריך לומר "ואשובה". אלא שאסור לפתוח פה לטשן. וגם בסיפור של השונמית שבעלה שאל אותה: מדוע את הולכת לאלישע הנביא היום? "ויאמר מדוע את הולכת אליו היום לא חודש ולא שבת" (מלכים ב' ד' כ"ג). היא לא עונה לו שהבן התעלף וכמעט מת, אלא "ותאמר שלום" (שם). ובסוף הבן יצא מזה וחזר לתחיה. צריך ללמוד את הדבר הזה.

לכוין בברכת "הרב את ריבנו" גם על "מלחמת המפרץ"

יג. בברכת המגילה שאומרים "הרב את ריבנו והדן את דיננו והנוקם את נקמתנו והנפרע לנו מצרינו", צריכים להודות ביום פורים על הנס הגדול שקרה בימינו, כי החילונים כל דבר מכחישים אותו, מלחמת השחרור צה"ל עשה את זה, ומבצע קדש (בשנת 1956) ג"כ צה"ל עשה את זה. "עת צרה היא ליעקב" ראשי תיבות צה"ל, "וממנה יושע". ואפילו מלחמת ששת הימים שלא היתה בדרך הטבע בכלל, החילונים באותה תקופה אמרו שגם זה טבעי²². אבל יש דברים שאין להם מה להגיד עליהם, כמו

ולא רוצח ולא כלום, ואמר לו אב"י "מר נמי עניש וקטיל", כלומר כשאתה כועס על בן אדם אתה מעניש אותו בפ"ך והורג אותו, וא"כ יש לך משהו מעין זה. החתם סופר אומר שכיון שזה טבעו של רבה יכול להיות שבשעת שכרותו שחט את רבי זירא כפשוטו. אבל זה לא מספיק וקשה להבין את זה.

21. רבי עובדיה ספורנו זה חכם גדול באיטליה שחי אחרי גירוש ספרד, והיה רופא ותלמיד חכם. בזמנו הכומרים אמרו שצריך לשרוף את התלמוד, כי שבו דברים נגד הנצרות ונלחמו על זה. ובא פילוסוף גוי אחד בשם יוהן רייכלין ואמר שיש בתלמוד הרבה דברי חכמה מאיפה ידע את זה? רבי עובדיה ספורנו השפיע עליו ולימד אותו שהתלמוד דבר חשוב מאד. המלך הושפע מדבריו ואמר שהתלמוד בסדר גמור, והפיצו אותו. בזמנו הדפיסו את התלמוד שלש פעמים בשלימות (בימי דניאל בומברגי בשנים ר"פ-ר"פ, ועוד הגהה מדפוס אחר בשנת ש"ח). וידוע שדפוס "וינציא" יקר וחשוב מאד. כל זה בהשפעת רבי עובדיה ספורנו.

22. אמנם באותו זמן יצחק רבין "השתגע" ואמר "מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו". אבל אחרי כמה חודשים אמר: "זה תחכום ותעוזה ומסירות נפש של צה"ל, הצדיקים והקדושים האלה". ומן השמים נגור שהוא יחזיר שטחים שנכבשו בששת הימים שהוא

הראשונים פה אחד אומרים שאפשר לברך את הברכה הזאת גם ביחיד. לכן מי שקורא את המגילה בבית או שקורא לנשים, יברך להם את הברכות הראשונות וגם את הברכה האחרונה, כי זה שווה לכל ישראל. וככה פסק הבן איש חי (ש"א פרשת תצוה הלכות פורים אות ד) וכתב "ולא יאבד ברכה יקרה זאת". אמנם הרב עובדיה כותב שזו מחלוקת וספק ברכות להקל, אבל ראינו שהרבה מאד פוסקים החל מרב האי גאון (הובא בשבולי הלקט סימן קצ"ה), וסתימת מרן בש"ע, ערך השלחן (סימן תרצ"ב סק"ג) כף החיים (סימן תר"ץ אות קכ"ד) ואחרים, כתבו שיברך גם ביחיד. והתלמידים של הישיבה כתבו שתי תשובות על זה, והתפרסמו בחוברת אור תורה (אייר תשס"ז סימן צ"ו) וגם בספריהם (שו"ת אלישיב הכהן ח"ג סימן ל"ז)²⁴. ויתכן שאם הרב היה רואה את זה היה מתיר לברך. לכן אם יש לך עשרה בבית (ואפילו עשר נשים, או מחצה על מחצה) לכל הדעות יכולים לברך. אבל גם אם אין לך עשרה תוכל לברך את הברכה הזאת, ותכוין "הנפרע לנו מצרינו", לרבות סדאם חוסיין וכל אלה שפוגעים בנו מזמן לזמן. "ברוך אתה ה' הנפרע לעמו ישראל מכל צריהם, האל המושיע".

קריאת המגילה בשכונת "רמות" בירושלים

טו. בכל שנה יש מריבה מתי קוראים את המגילה בשכונת "רמות" בירושלים, אם בחמשה עשר או בארבעה עשר. הרב שלמה עמאר שליט"א (שו"ת שמע שלמה ח"ח חאו"ח סימן ז') אומר שקוראים בארבעה עשר, ומסתמך על הפסק של הרב עובדיה ע"ה (שו"ת יביע אומר ח"ז חאו"ח סימן נ"ח-נ"ט). ואילו האשכנזים אומרים שקוראים בחמשה עשר. ורבי יצחק יוסף שליט"א אומר ככה. ובכל שנה יש ויכוחים שאין להם סוף²⁵. אבל הרמב"ם (פ"א מהלכות מגילה הי"א) פסק ע"פ הירושלמי (מגילה פ"א ה"א וה"ג ופ"ב ה"ג) שבעיר מסופקת אם קוראים בארבעה עשר או בחמשה עשר קוראים בארבעה

24. אצלנו כותבים ספרים ולומדים ומעיינים ב"ה.
25. אילו היינו מסודרים והרבנים היו מתווכחים אחד מול השני פנים אל פנים, היינו מגיעים למסקנא בזה, ואם יתברר לאדם שטעה כבודו במקומו מונח. ולא קרה כלום.

"מלחמת המפרץ" שהיתה מעל הטבע. מי שזוכר לפני עשרים ושמונה שנים, שהיינו נחבאים בתוך החדרים ומתפללים במשך ארבעים ואחת לילות, ומדביקים "סלוטייפ" ... וכל השטויות האלה, בפחד איום ונורא²³. אבל הקב"ה ריחם עלינו. לפעמים הטיל היה נופל על החדר האטום והאנשים לא היו שם אלא בחוץ, וכאשר הטיל היה נופל בחוץ האנשים היו בחדר האטום, וכן על זו הדרך תמיד. הכל בנסים. האדמו"ר מליובאוויטש בזמנו אמר: ביום פורים תיגמר המלחמה, והיו שאמרו: מה החלום הזה? ואחרים אמרו שהמלחמה הזאת תקח כמה שנים. אבל ביום פורים בבוקר אמרנו "למנצח על אילת השחר מזמור לדוד, אלי אלי למה עזבתני" (תהלים כ"ב א'), המלה "אלי" בגימטריא ארבעים ואחד, ופעמיים אלי זה ארבעים ואחד לילות וארבעים ואחד ימים, שהיינו בפחד נוראי. (וע"ע בהקדמת ספר סנסן ליאיר). ובא הנצחון ביום פורים בבוקר "על אילת השחר". אבל ביום פורים "קים ליה בדרכה מיניה" (כתובות ל"ג ע"ב ועוד), וכי מישוהו זוכר להודות על הנסים האלה! אחרי שנה שנתיים ושלוש שוכחים את הכל. לכן כאשר אדם מברך על המגילה בלשון רבים: "הרב את ריבנו והדן את דיננו והנוקם את נקמתנו והנפרע לנו מצרינו", יכוין על המן ועל סאדאם חוסיין ועל כל הפושעים שרודפים אותנו. וגם היום כל שבוע שומעים פיגוע. שהקב"ה יתן לנו שנגנוח מכל הפושעים האלה.

אפשר לומר ברכת "הרב את ריבנו" ביחיד

יד. ואפשר לומר את הברכה הזאת גם כשאין מנין. אמנם פעם הרב עובדיה ע"ה (חזון עובדיה-פורים עמ"פ ט ועוד) אמר שצריך מנין לזה, והביא ראייה מהירושלמי שמובא בארחות חיים (הלכות פורים אות ז'). אבל הראו לי שיש סתירה בארחות חיים שם (עיין אות כ"ד שם), ולא רק זה אלא שכל היה רמטכ"ל שם.

23. ובא נחמן שיי ואומר: רבותי, תיכנסו בתוך החדרים, ותשימו מסכה על הפנים. ומי שהיה לו זקן המסכה "פסולה" וצריכים מסכה ארוכה, עד שגראה כמו פיל... כתוב "ויפח באפיו נשמת חיים" (בראשית ב' ז'), כי עושים במסכה אפשרות שתוכל לנשום, ויהיה האדם לנפש חיה" (שם), איזו חיה? פיל...

שו"ת תפילה למשה במהדורה חדשה

בשורה טובה לשוחרי התורה
בעזרת ה' וכישועתו זכינו להוציא מחדש לאור
את סדרת הספרים

של הגאון הגדול מורנו ורבנו הגאון המופלא רבי משה לוי זצ"ל

וכן את שאר ספרי המחבר

מנחת אהבה, ברכת ה', מלה ה', יוסף דעת ודבר השמיטה וכו'. ניתן להשיג:

בבני ברק
ישיבת כסא דחמים
052-678-7169

ירושלים
ישראל לוי
055-6774920

בכף הארץ
ר' יצחק מוסאי
034-9789351

ביאור נפלא על מגילת אסתר

וכן ענייני פורים בהלכה ובאגדה
ממרן הגאון ר' רחמים חי חויתה הכהן זצ"ל

ניתן להשיג את הספר גם בשפה הצרפתית

ניתן לרכוש את הספר בטלפון:
08-727523

אני תומך ומגבה את רבי אליהו ישי

טז. אני חייב לומר כמה מלים על הויכוח של השבוע, שלא אישימו אותנו שאנחנו מחפשים מחלוקת, כי להיפך אנחנו עשינו הכל למען השלום, ושבועיים וחצי מדברים להגיע להסכם אבל הם לא רוצים בזה. וביום הגשת הרשימות של המפלגות, שלחו תלמיד חכם גדול שהזמן שלו יקר ויכול לכתוב בו ספרים בהלכה, ובזבז שעה הלוח ושעה חזור ושעתיים פטפוטים בבית, מה יצא מכל זה?! הם עומדים על שלהם. לא נותנים לנציג שלנו רבי אלי ישי הי"ו כלום, וגם לצאת למפלגה אחרת הם מטילים "וטו" על ראש הממשלה. אני לא מבין את אריה דרעי שיהיה בריא, אריה גמטריא "עמוק", ולכן נאמר "עמוק עמוק מי ימצאנו" (קהלת ז' כ"ד), אני לא מבין אותו. **אני תומך ומגבה את רבי אליהו ישי, וכל מה שיעשה בעז"ה שיהיה בהצלחה רבה.** ונזכה לגאולה שלימה במהרה בימינו, אמן ואמן.

יז. מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה, **ששומעים את השיעור** במוצאי שבת, **בין ששומעים כאן**, בין **ששומעים בלוי בבית הכנסת שלנו**, בין **ששומעים ב"קול ברמה"**, ומי שקורא אח"כ **בעלון "בית נאמן"**. ה'יתברך יתן להם בתים נאמנים, ויזכו לגדל ילדיהם ע"פ התורה והאמונה, ונזכה כולנו לגאולה שלימה, מתוך נחת ובריאות.

השוטים האלה יודעים שיש למנחת שי כללים בדקדוק, ולכן בכל קושיא אומרים "מנחת שי", ואם לא מנחת שי אז יגידו מנחת אלעזר... **אבל בדיעבד זה כשר כי במגילה לא כ"כ מדקדקים בזה.** אח"כ התקשרתי לרב **דבליצקי** ע"ה, ושאלתי אותו אם הוא קורא גם בחמשה עשר, ואמר לי שזו דעת החזון איש, **אבל להלכה קוראים רק בארבעה עשר.** אחרי שנים כתב קונטרס בזה, שע"פ התנאים של היום גם לפי החזון איש קוראים רק בארבעה עשר. וכן דעת הגר"מ לוי זצ"ל בשו"ת תפלה למשה (וע"ע בספר סנסן ליאיר עמ' שט"ז). לכן בכל דבר אל תלחץ כדי שייסכימו לך בזה.

עשר בברכה, כי זו קריאת רוב העולם. וגם **רבי יהודה ברכה** שליט"א (שו"ת ברכת יהודה ח"ו סימן ל"ד) פסק שצריכים לקרוא ברמות בארבעה עשר. ויש אומרים שהשתנו התנאים מזמן הרב עובדיה להיום, ועושים על זה ויכוח נורא ואיום, שמי שיקרא ברמות בירושלים בארבעה עשר כדעת הרב עמאר שוללים ממנו את הכסף של המועצה הדתית. מה זה קשור? מה הוא עשה מסכן? הרי מי שקרא בארבעה עשר יצא ידי חובה, ואין לדבר סוף. אי אפשר לכפות בכח דעתך על אחרים, כי כל אחד והפוסקים שלו בזה. **ובכל זאת אדם שקורא בחמשה עשר, שייכנס את אשתו וילדיו בארבעה עשר ויקרא להם, עד שיום אחד תתברר האמת בזה.** ויש שנתנו טעמים לברך בחמשה עשר והם לא מספיקים, טעם אחד שעשו "בורגנין" בתים מירושלים עד רמות של שבעים אמה ושיריים בין אחד לשני, אבל זה בתים של "בדוים" שאין בהם לא מים ולא חשמל ולא שירותים, איזה בית זה?! "איזה בית אשר תבנו להם ואיזה מקום מנוחתם" (ע"פ ישעיה ס"ו א')... וכי אלו בתים?! ואח"כ אמרו שבאוטו אפשר להגיע מהר לירושלים, אבל אם ככה נוכל להגיע במטוס גם לתל אביב, ואולי גם שם נקרא בחמשה עשר?! או בגלל שיש להם עירייה אחת, אבל כאן זה לא הולך ע"פ עירייה אלא לפי כללים מסויימים, סמוך ונראה וירושלים העתיקה וכדו'. לכן לא צריכים לריב על זה, ומי שישמע בקולי יקרא בארבעה עשר, וייצא ידי חובה אפילו מחמת ספק בזה. **אבל מי שירצה לצאת ידי חובת כולם, שיקרא בשניהם**²⁶.

26. פעם **בבני ברק** היו **קוראים את המגילה בשניהם**. לפני שנים רבות התפללתי בפורים עם **הרב רפאל הלל ז"ל** (מנהל אור החיים), ואמר לי שכאן בבני ברק נוהגים לקרוא גם ביום חמשה עשר, ואמרת לו שלא שמעתי על זה. הוא ביקש ממני לקרוא להם, ועמדו על ידי שני אברכים אחד מימין ואחד משמאל. באמצע הקריאה, אני רואה כתוב "המן בין המדתא", אמרתי: **מה היו"ד הזאת?** אברך אחד דחף אותי ואמר לי "ככה כותב מנחת שי". איזה מנחת שי? מנחת החלום שלך... איפה כותב במנחת שי הדבר הזה?! הרי "בין" עם יו"ד פירושו בין זה לזה, ואילו "בן" בלי יו"ד פירושו הבן של המדתא, מה אתה מבבל את המח? אבל

פניה זו בחסות
אפיקים
מזרונות סינן מים

מיניבר ועם 1 המהודר לשבת - בלי שאלות!

שאלה - שיעור דרכי

השבוט בא רה גדול מהואנד אבקר הקהילה, והנה לאחרי קהאל שבת ששון הקהאי נצכר ששוד לא גאה על אוח הנשצים, אה מודעל שחני השישודים קשבת שישסור הרה שויט"א. האם יוכא אגאוג כעג?

תשובות יש לשלוח למייל: israel@afikim-water.co.il או לפקס: 02-5807576 בין הפותרים וכונה תוגרל מכונת קפה איכותית!

למחמירים: מעקף ייחודי ללא חשש מור

הזוכה בפתרון החידה:

משפחת מורחי תל-ציון

תשובה לשאלת כי-תישאל

בימים שאין אומרים בהם תחנון בחול, אין אומרים בהם "צדקתך" במנחה של שבת כמו שפסק בשו"ע (סימן רצ"ב). וכתב בכה"ח - שם (אות ד') שהוא הדין גם כשיש חתן או ברית מילה שאין לאומרו. אולם דעת מרן הגר"ע יוסף זצ"ל הובאו דבריו בהלכה ברורה (ח"ו עמ' נ"ה) שדוקא כאשר בחול אין אומרים מחמת חשיבות היום אז אין אומרים "צדקתך" בשבת. אמנם כאשר לא אומרים תחנון בחול מחמת שמחה כחתן או מילה, יש לומר או "צדקתך". וראה עוד בזה בשו"ת יוסף לקח (ח"א סימן כ"ט).

נעם

נבדק ואושר לשימוש ע"י בד"ץ מהדרין | כ-40 כוסות מים רותחים | בטיחותי במיוחד לילדים!

8510*

מבית **אפיקים** מזרונות סינן מים

אולם תצוגה חדש! גבעת שאול 40 ירושלים

זורם ברגע אחד

בסייעתא דשמיא בעקבות תרומה
לזיכוי הרבים, ניתן לרכוש את
סדרת האוצר או כרכים בודדים

בסבסוד ענק

המלאי מוגבל.

פרטים בדוא"ר:

barakdanit@gmail.com

או בטל': 03-6714821

(ימים א'-ה' בין השעות 11:00 - 18:45)

מכון הרב מצליח

מפעל אוצר ההלכה

מתאים
במיוחד
לכותבי תשובות
ומורי הוראה

מכון הרב מצליח

שמח להגיש בפני ציבור לומדי התורה

**אוצר
ההלכה**

חידושים
וביאורים
מחמש
מאות
ספרי גדולי
האחרונים

אורה חיים
שבת ה'

כנסת הגדולה, מטה יהודה, ברתי כנסיות,
חמד משה, נהר שלום, בגדי ישע, אותות
השמים, ברכי יוסף, מחזיק ברכה, בית
מאיר, ערך השלחן, מאורי אור, ישועות
יעקב, רוח חיים, פתח הדביר, יפה ללב,
ערך שי, מנחת פתים.

ועוד יותר מחמש מאות ספרי גדולי האחרונים, ומהם ספרים נדירים ביותר
וכתבי יד אשר טרם שזפתם עין, שחוברו על סדר הטוש"ע.
וכעת נדפסו כולם בסדר חדש, ובתוספת מאות אלפי מקורות, תיקוני טעויות
ופיסוק. והכל בדפוס נאה, מסודר על סדר השלחן ערוך סעיף אחר סעיף.

- הלכות שבת חלק א' - סימנים רמ"ב-ר"ג
- הלכות שבת חלק ב' - סימנים רנ"א-רס"ב
- הלכות שבת חלק ג' - סימנים רס"ג-ער"ב
- הלכות שבת חלק ד' - סימנים רע"ג-רפ"ה
- הלכות שבת חלק ה' - סימנים רפ"ו - ש'
- ניתן גם להשיג הלכות השכמת הבוקר ציצית ותפלין
סימנים א' - מ"ה בארבעה כרכים!

<p>מזר מצליח עסיס 050-5304426 ר' אמיר כהן 050-4128940</p>	<p>נתיבות הרב יהודה חדאד רחוב האר"י 190/4 08-9931543</p>	<p>ירושלים נידם משה הפעת ספרי קודש 02-5400902</p>	<p>בני ברק "בית האוצר העברי" רחוב אגריפס 2 02-6243536</p>	<p>בני ברק "תורה וחיים" רחוב בני יעקב 8 03-6779433</p>	<p>השיבת "כסא רחמים" רחוב הרב עוזיאל 26 בני-ברק טלפון: 03-6714821 פלאפון: 050-4158565 באימייל: kise821@gmail.com באתר הישיבה: www.ykr.org.il</p>
---	--	---	---	--	---

מה בתמונה?

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של סרן ראש הישיבה שלים"א לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

גליון 107

ידע ידע

ארבע הפרשיות - סימן "ובי"ו"

השנה הזאת פראש חדש אדר חל בימים חמשי ושטי, וא' באדר הוא ביום שטי, הסימן של ארבע הפרשיות הוא "ובי"ו", כלומר שעושים שתי הפסקות [שאין קוראים את ארבע הפרשיות ברצף, אלא שבת אחת או שתיים מפסיקים ולא קוראים, ויש לזה סימנים, והסימן לשנה זו הוא "ובי"ו", וגמו שיבאר], למה עושים שתי הפסקות? כי השבת (שהיא השבת שלפני ראש חדש אדר ב') קוראים פרשת שקלים, ואחר כך ראש חדש אדר ב' חל בתמישי ושטי, ואם כן יום שבת ב' באדר לא קוראים כלום, כי שקלים כבר קראנו, וזכור צריך לקרוא בשבת הסמוכה לפורים (ויש עוד זמן עד שנגיע לפורים), אז לכן בב' באדר עושים הפסקה, ובט' באדר קוראים פרשת זכור, ובשבת ט"ז באדר עושים שוב הפסקה ולא קוראים פרשת פרה, כי פרשת פרה צריכה להיות סמוכה לפרשת החדש, ופרשת החדש קוראים אותה השנה בשבת ראש חדש ניסן, ופרשת פרה צריכה להיות סמוכה לפרשת החדש, והכלל הוא ככה: פרשת שקלים לפני ראש חדש אדר או בראש חדש אדר, פרשת זכור הכי קרוב לפורים, פרשת פרה סמוכה לפרשת החדש ואין ביניהם הפסקה, ופרשת החדש או בשבת שלפני ראש חדש ניסן או ביום ראש חדש ניסן שחל בשבת, ולכן השנה יש לנו שתי הפסקות, וזה סימן "ובי"ו", שמפסיקים ביום ב' באדר [וזה מסמן חב' שב"ובי"ו], ולא קוראים שום פרשה מהפרשיות האלה, ומפסיקים גם כן ביום י"ו [=ט"ז] באדר ב' [וזה מסמן "ובי"ו, והאות ו' הראשונה שב"ובי"ו" מסמנת שיום שני של ראש חדש אדר חל ביום שטי]. ועל זה יש סימן יפה מאד (הביאו אותו בשם האבירדרק (סדר קריאת ארבע הפרשיות), אבל סימן זה פתוב בתלמוד הירושלמי (מסכת מגילה פרק ג' הלכה ה') במפרש) כדי לזכור שההפסקות בארבע הפרשיות האלה הן רק בין פרשה ראשונה לשנייה ובין שנייה לשלישית, אבל בין השלישית לרביעית, דהיינו פרה והחדש, אין הפסקות, מה הסימן? יש משנה בפסחים (דף ק"ח עמוד א') שאומרת: "בין הפוסות הללו אם רצה לשתות ישתה, בין שלישי לרביעי לא ישתה", כלומר בפוסות הראשונות של ליל פסח בין פוס ראשונה לשנייה, אם אתה רוצה לשתות אתה יכול לשתות, רק שלא יפריע לך בהגדה, וגם בין שנייה לשלישית בתוך הסעודה אתה יכול לשתות, אבל בין שלישית לרביעית אין לשתות. ואומר הירושלמי שאותו דבר גם כאן, בין פרשה ראשונה לשנייה דהיינו שקלים לזכור, ישתה, כלומר אתה יכול להפסיק, וגם בין זכור לפרה אתה יכול להפסיק, אבל בין פרה לחדש שנה בין שלישית לרביעית אסור להפסיק, "בין שלישי לרביעי לא ישתה". (גליון 2 אותיות ו' תו).

בצרת ועצירת גשמים כבר חדשים-שלושה". אמר: "אם ככה צריך להתפלל". יצא החוצה והרים את עיניו לשמים, ואמר: "רבונו של עולם, איך נוכל לעמוד בזה? תוריד גשם". ומיד ירד גשם חזק מאד. אמר: "לא בקשתי ככה, וכי זה גשם? זה מבול". ופתאום ירד גשם טפות טפות. שוב אמר: "מה נעשה עם טפות? וכי זה בשביל תינוקות? טיפ טיפה? אני צריך גשם נורמלי". ופתאום ירד גשם רגיל. היה שם נוצרי אחד שכן שלו, שראה את זה והלך לבעל הבית שלו (בפראת היו גרים ביחד) ואמר לו: אני רוצה לשלם לך שכירות ולצאת מהבית הזה. שאל אותו: "למה? מה עשיתי לך?" אמר לו: "יש כאן אריה, ואני מפחד לגור אהו". התפלל: "אריה אריה יש כאן?" אמר לו: "היהודי הזה אומר לקדוש ברוך הוא 'אני לא רוצה ככה אלא ככה' וכי, ועל המקום הוא מקבל את זה, אז אוילי מחר יאמר 'אני רוצה שהגוי הזה ימות' ויהרג אותי במלה אחת". אמר לו בעל הבית שלו: "אל תדאג, בוא נלך אליו". הלכו אליו ואמר לו: "הרב, אתה תקבל את הגוי הזה שימות?" אמר לו הרב: "למה? מה עשה לי?" אמר לו: "תברך אותו". אמר הרב: "בתנאי שינתנהג טוב עם היהודים ולא יעשה להם רע". הגוי קבל. אמר לו בעל הבית שלו: "אל תדאג, זה לא אריה שאוכל אנשים". (גליון 96 אות ב' הערה 3).

בגמרא (תענית דף כ"ד עמוד ב') כתוב על רב יהודה (הוא רב יהודה האמורא, תלמידם של רב ושמואל, כי למד אצל שניהם (ועיין רש"י מסכת סוכה דף ט' עמוד א' דיבור המתחיל כ'), ונקרא רב יהודה בר יחזקאל, ולא להחליפו ברבי יהודה שהיה תנא), שפעם ראה שבני אדם מזוללים בלחם וזורקים אותו, והתפלא על זה שלא יודעים שאסור לזרק לחם, ואמר להם: כל כך הרבה לחם יש לכם. למחרת היתה בצרת ולא ירדו גשמים, אז גזרו תענית. וכשיצא רב יהודה מביתו הבין שיש דבר, אמר שאינו יכול להתענות. (למה? כי כתוב במקום אחר (שבת דף ל"ז סוף עמוד ב') שרב יהודה היה "מסכן", ורש"י אומר שהיה אוזח אותו בלמוס, כלומר אם לא יאכל מאכל חם וטוב כמו שצריך יכול לקבל בלמוס ולהתעלה, ואם כן בנדאי שהוא אינו יכול להתענות). אבל אמר: "לפחות אשתתף עם הצבור", אז הוריד נעל אחת שנה סימן שהוא אכל (ב"מ) שחולץ סנדל אחרי שהוריד נעל אחת, בא אליו אליהו הנביא ואמר לו: "רב יהודה, די די, אם תוריד עוד נעל ירד מבול, נגמרה הגזרה". היה לנו דבר כזה בתנ"ך לפני מאתיים שנה עם רבי חיי טיב עליו השלום (מחבר ספר חלב חטים), שיום אחד אמר לאשתו שתביא לו כוס קפה. אמרה לו: "איך יודע שחכמי הדור רבני העיר גזרו תענית?" שאל אותה: "למה גזרו?" אמרה לו: "בגלל שיש

הלכה נאמנה

- א. אבא** יצ"ל נהג בכל התעניות שלא לאכל בשר במוצאי התענית אלא רק דג, והרצה לנו בפר החיים (סימן תקפ"ח אות ט"ו) שכתוב שנה מנהג טוב. חוץ במוצאי תענית אסור כי זה ליל פורים, וחוץ במוצאי צום פסח שהוא זמן שמחה, כי אנחנו מקפדים, רחוצים, טהורים, ונקיים. ובשנה שתענית אסרת מקדמות ליום חמישי, האם נאכל בשר במוצאי התענית או שלא נאכל? זה לא ליל פורים? התשובה היא שאוכלים בשר, כי לא יתכן שתענית מקדמת תהיה חמורה מתענית רגילה, שהרי במוצאי תענית אסרת רגילה שנה ליל פורים אוכלים בשר, אז בתענית שהקדמה נחמיר בה יותר! ולכן אוכלים בשר לכל הדעות. (גליון 53 אות א וגליון 24 אות ל"ח).
- ב. בסוף נסח** "על הנסים וכו' בימי מרדכי ואסתר", אומרים 'ותלו אותו ואת בניו על העץ, ועשית עמהם נסים ונפלאות', מה זה ועשית? עמהם? עם הבנים של המן עשית נסים ונפלאות? אחרי שתלית אותם על העץ הורדת אותם בחזרה? לכן עדיף לומר ועשית 'עמנו' נסים ונפלאות, כי בתפלה צריך לדבר בלשון ברור. ויש להזהר שהדברים יהיו ברורים. (גליון 4 אות כ"ב. ראה שם עוד).

חיבה

מי הוא זה שכמה ימים עפר היה מאכלו?

תשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שולחן 21 (חובה לציין שם וחובת) נא לשלוח החשובות עד יום שני בערב

פתרונות מגיליון קודם: פתרון החידה: אותו פסוק נזכר בשיעור פעמיים. הולך אל דרום וסובב אל צפון (החידה 5 בחידה 15). הזוכה: נתנאל כהן - ירושלים פתרון מה בתמונה: רבנו מרן שליט"א בקריאת המגילה. הזוכה: משה אזולאי - ירושלים

